

Arkeologiske undersøkelser Markoppneset 2007

Árran fra overgangen mellom eldre og yngre jernalder.

Frigivningsundersøkelser i forbindelse med næringsutvikling på
Markoppneset gbnr. 7/21, 22, 26, 27, 36, 39, 40, 45, 84 og 89,
Kvalsund kommune, Finnmark.

Rapport ved Morten Ramstad
Tromsø Museum
Universitet i Tromsø
2008

Innholdsfortegnelse

1.0 Sammendrag og innledning.....	2
2.0 Geografisk beliggenhet og topografi.....	4
3.0 Landskap og kulturmiljø.....	5
3.1 Saksframstilling og de registrerte kulturminnene	7
4.0 Målsetting.....	9
5.0 Feltarbeidet, tidsrom og deltakere.....	9
6.0 Undersøkellesmetoder og målesystem	10
7.0 Resultater	12
7.1 R1 ID nr. 96314.....	12
7.2 R2/ID nr. 96315.....	13
7.2.1 K1, Árran.....	15
7.2.2 K2, Árran.....	19
7.2.2 K3, Árran.....	19
7.3 R3/ ID nr. 96316.....	20
7.4 Kulturminne 1/ID nr. 96317, gammetuft/husruin.	22
7.4 Kulturminne 2/ID nr. 96318, mulig Árran.	24
8.0 Oppsummering.....	24
9.0 Litteratur.	25
10.0 Fotoliste	26
11.0 Tegnerliste	29

1.0 Sammendrag og innledning.

I tilknytning til reguleringsplan for næringsutvikling på Markoppneset i Kvalsund kommune, Finnmark ble det i august 2007 gjennomført arkeologiske frigivningsundersøkelser av tidligere registrerte kulturminner. Etter mer grundige undersøkelser ble tre avskrevet som nyere tids kulturminner og naturformasjoner, mens en viste seg å være en hustuft fra mellomkrigstiden. Det ble dokumentert et automatisk fredet kulturminne, et ildsted/árran, som ble datert til overgangen mellom eldre og yngre jernalder. Hele planområdet ble grundig overflateregistrert, og det ble foretatt intensiv prøvestikking på utvalgte steder, uten at dette resulterte i funn av flere automatisk fredede kulturminner.

I rapporten kommer det til å bli referert til flere ulike faser og perioder. For den uinnvidde leser kan terminologien virke noe fremmed. Periodebetegnelse brukes slik som de er angitt i figur 1. Årstall angitt som BP viser til antall år før nåtid, og anvendes om såkalte ukalibrerte ¹⁴C-dateringer. Disse dateringene korresponderer ikke alltid med kalenderår, -kalibrerte dateringer (jf. fig. 1).

Periode	Fase	Ukalibrert dateringer	Kalibrete dateringer
Eldre steinalder	I	10.020-8900 BP	9500-8000 f.Kr.
	II	8900-7690 BP	8000-6500 f.Kr.
	III	7690-6090/5680 BP	6500-5000/4500 f.Kr.
Yngre steinalder	I	6090/5680-5230 BP	5000/4500-4000 f.Kr.
	II	5230-4700 BP	4000-3300 f.Kr.
	III	4700-3630 BP	3300-2000 f.Kr.
Tidlig metalltid	Tekstilerkeramisk fase	3630- 3230/2600 BP	2000-1500 f.Kr. (fase I)
			1500-800 f.Kr. (fase II)
	Kjelmøyfasen	2600-2010 BP	800 f.Kr. – Kr.f. (fase III)
Jernalder	Eldre jernalder	2010-1500 BP	0-800 e.Kr.
	Yngre jernalder	1500-1000 BP	800- 1050 e.Kr.
Middelalder			1050-1537 e.Kr.
Historisk tid/nyere tid			1537 e.Kr. -

Fig. 1. Kronologisk skjema med periodebetegnelser og dateringer anvendt i rapporten.

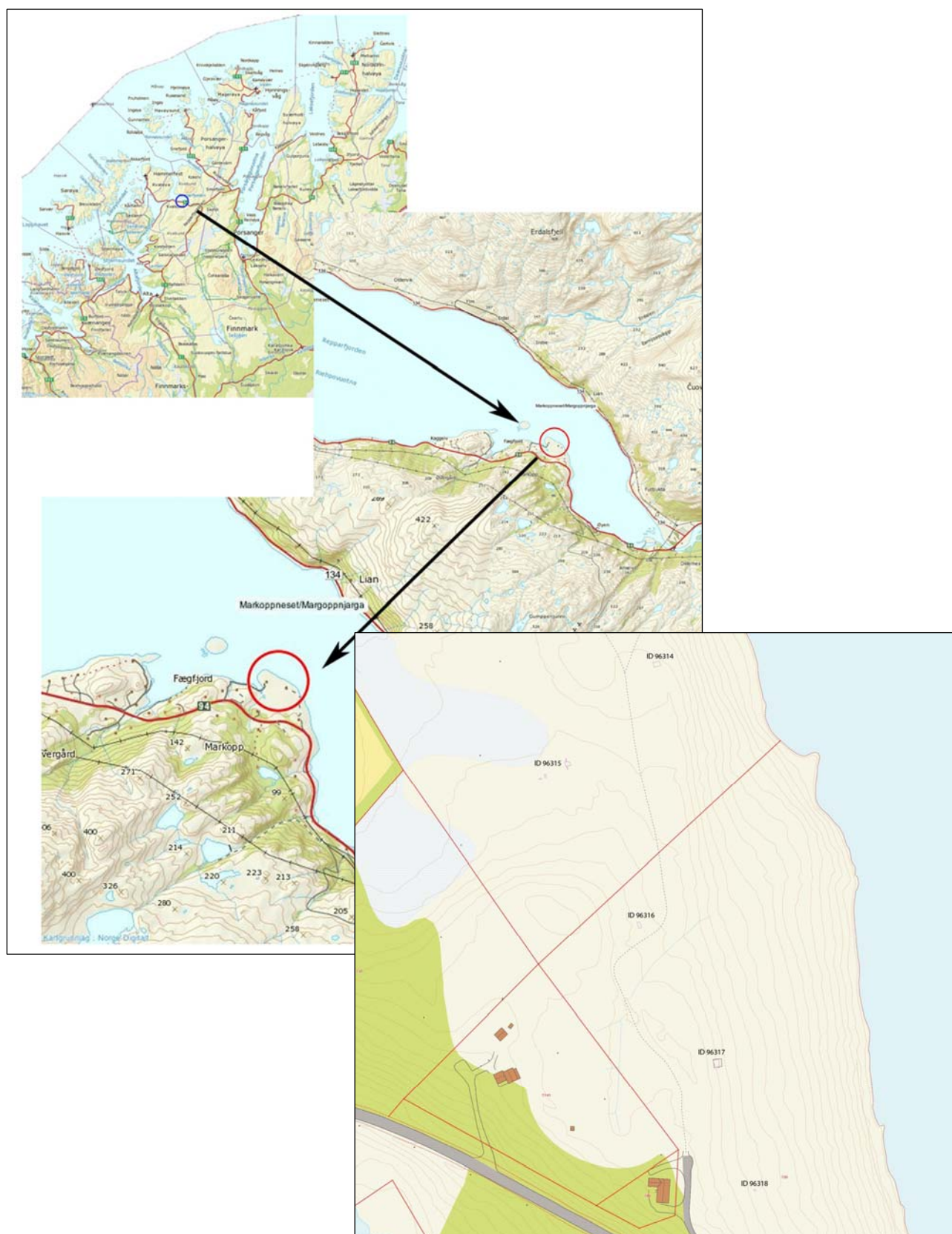

Fig 2. Kart over viser Markoppneset og geografisk lokalisering. Kart under viser registrerte lokaliteter og ID nr. i Askeladden (kart fra Gislink).

2.0 Geografisk beliggenhet og topografi.

Reguleringsplanen omfatter Markoppneset gbnr. 7/21, 22, 26, 27, 36, 39, 40, 45, 84 og 89, i Kvalsund kommune, Finnmark fylke. Markoppneset befinner seg i den indre delen av Repparfjorden like øst og nord for RV 94 (figur 2, topp).

Området ligger åpent og eksponert med et vidt utsyn utover Repparfjorden i nordøst- sørøst. De sentrale delene av reguleringsplanen utgjøres av en småkupert, relativt plan 100-150 m bred strandterrasse som ligger mellom 10-15 m over havet. Flaten avgrenses av en bratt skrent ned mot fjorden i øst, mens terrenget stiger mot veien i vest, sørvest.

Undergrunnen består av gamle strandsedimenter sammensatt av varierende mengder med rullestein i grusblandede grove sandmasser. For det meste er det svært skrint, med en tynn overdekning av torv, og mindre partier bevokst med lyng, krekling, gress, mose og/eller reinlav. Lengre nord, nordvest er det tykkere torvmasser som går over i myr. Flere steder er det inngrep i form av torvstikk etter uttak av myrtorv til brensel. Lengst sør i området er det tett bjørkekratt, ellers er vegetasjonen langt mer åpen med kun spredte dvergbjørk.

Med utgangspunkt i områdets geografiske lokalisering, topografi, tilstedeværelsen av strandterrasser og vegetasjon er det bemerkt at dette representerer et område man normalt ville forvente en fortetning av kulturminner (jf. rapport fra Finnmark fylkeskommune 2004 og rapport Tromsø museum 2005). Det må imidlertid bemerkes at de sentrale delene av reguleringsområdet befinner seg lavere enn vannstanden i store deler av steinalderen. Den viktigste forklaringen av funntomheten fra senere tidsavsnitt henger trolig sammen med grunnforholdene og manglende tilgang på vann. I dag er det verken bekker, tjern eller vann i området. Uten sikker og stabil tilgang på drikkevann vil det være vanskelig å opprettholde en mer omfattende og stabil bosetning i området. Det er likevel ikke sikkert at dette i like stor grad har vært tilfellet i forhistorisk tid. Like nordøst for ID 93615 er det en myr som trolig representerer et gjengrodd tjern. Mest sannsynlig skal dette settes i sammenheng med overgangen til et våtere og noe kaldere klima det siste årtusenet før Kristus fødsel.

3.0 Landskap og kulturmiljø.

Markoppneset er en fornorskning av det samiske Margohppnjarga. Forut for de kulturhistoriske registreringene innenfor planområdet var det ikke kjent automatiske fredede kulturminner på Markoppneset.

Selv om det er registrert mange kulturminner i Kvalsund kommune har en svært liten andel av disse vært gjenstand for arkeologiske undersøkelser. De fleste kulturminnene skriver seg dessuten fra steinalder og tidlig metalltid. Sammenlignet med tusenårene før Kristi fødsel har det i kystområdene av Vest-Finnmark vært undersøkt langt færre kulturminner fra samisk jernalder-, middelalder- og historisk tid. En har derfor relativt sett liten kunnskap om samfunnsutviklingen og kulturminner innenfor de samiske kystsamfunnene i denne regionen.

Skriftlige kilder, som Friis' etnografiske kart og beskrivelser fra 1861, vitner om relativ tett samisk bosetning og kulturhistorie i Kvalsund. På tross av at det er registrert samiske kulturminner i Kvalsund, inkludert områdene langs Repparfjorden, har det vært en stor mangel på systematiske undersøkelser og utgravinger av disse.

Dermed representerer enhver faglige granskinger av kulturminner fra jernalder, middelalder- og historisk tid viktige bidrag til forståelsen av samiske bosetning og landskapsbruk både i Kvalsund, men også i et større regionalt perspektiv. Dette vil også være data som kan ha betydning for forvaltning og forskning knyttet både til registrering og forståelsen av kulturminner i samiske kulturlandskap.

Fig. 3. Flyfoto, lokalitetene er avmerket med betegnelsene angitt i befaringsrapportene fra henholdsvis Finnmark fylke (2004) og Tromsø museum (2005) (kart fra Gislink).

3.1 Saksframstilling og de registrerte kulturminnene

Reguleringsarbeidet for næringsutvikling på Markoppneset ble startet av Kvalsund kommune i 2003. Siden har det vært flere revideringer av plansaken. Etter påvisning av automatisk fredede kulturminner ble det sendt inn dispensasjonssøknader til Riksantikvaren henholdsvis 23.05. 2005 og 15.02. 2006. De tidligere søknadene ble erstattet en ny søknad 01.03. 2007. Tiltakshaver for den endelige dispensasjonssøknad for Kvalsund Næringspark var Plan og anleggstjenester A/S.

Sametinget påpeker en kompleks saksgang med mange brev og dokumenter. Det kan derfor være vanskelig å få oversikt over det som har skjedd i saken tidligere. Istedenfor å gjenta dette her vises det til Sametingets oppsummering av de viktigste hendelsen i saken (Stångberg 2007). Under gjennomgås kort de arkeologiske registreringer og befaringer som er foretatt i forbindelse med saken, og resultatene av disse.

Området ble befart av Finnmark fylkeskommune i 2004, noe som resulterte i påvisningen av fire automatisk fredede kulturminner fordelt på tre ulike arkeologiske lokaliteter. Disse ble benevnt R1, R2 K1 og K2 og R3, og er siden lagt inn i Askeladden med ID nr. 96314, 96315 og 96316 (figur 2 og 3). I samband fylkets befaring samt Tromsøs Museums befaring i 2005 ble disse kulturminnene bestemt på følgende sett:

- **R1**, en oval regelmessig røys av nevestore og mindre rullestein, 3,5x2,5 m stor og inntil 0,15 m høy. Antatt som en mulig gravrøys. Like nord for R1 var det imidlertid flere torvhauger, og det var spor etter torvstikking i røysas nærområde. Man kunne derfor ikke med sikkerhet utelukke at røysa isteden hadde en funksjon i forbindelse med torvstikkingen på stedet.
- **R2** ble antatt å representere en mulig teltboplass, eventuelt et område med frittliggende ildsteder /árran kalt henholdsvis Kulturminne 1 og 2. Kulturminne 1 (K1) var et mulig árran (to flate heller omgitt av skjørbrente stein). Kulturminne 2 (K2), et mulig rektangulært árran (syv hodestore stein som stakk opp av torva) ble påvist 15 m vest for førstnevnte. Like sørvest for K2 ble det vist til en uregelmessig ansamling av steiner som kunne representere et tredje árran.
- **R3**, en tilnærmet rund, 1,2 m i diameter noe utflytende steinsetting av hodestore og nevestore stein i flukt med bakkenivå. Definert som steinsetting/røys fra nyere tid, eventuelt av ukjent alder. Det ble antatt at kulturminnet sannsynligvis var samisk.

Ved Tromsø Museums befaring i juni 2005 ble det lengre sør i planområdet påvist ytterligere to kulturminner kalt Kulturminne 1 og Kulturminne 2. Disse ble innlagt i Askeladden med henholdsvis ID nr. 96317 og 96318.

- **Kulturminne 1** avtegnet seg som en rektangulær 7x11m stor ruin/hustuft. Det ble påpekt at det var grunnmur av sand/småtein/ement og at denne så enten ut til å ha vært bygd oppå en eldre fellesgammetuft eller eventuelt at ruinen representerte en overgangsform der man kombinerte grunnmur av støyp (samt trekonstruksjon) med den eldre gammekonstruksjonen, der torv er lagt utenpå veggene. Det ble imidlertid framholdt at aldersbestemmelsen var usikker og at øvrige tolkningsalternativ også var mulige. Like ved ruinen var det en armert mur etter ei førkrigstuft som var brent av tyskerne.
- Kulturminne 2 avtegnet seg som en steinsetting med likheter til ildstedene på R2. Det ble konkludert med at det var en mulig árran som sannsynligvis var eldre enn 100 ár.

I 2006 foretok Sametinget en befaring av kulturminnene som var påvist av fylkeskommunene og Tromsø museum. Sametinget anførte i brev 01.03. 2007 at R1 (ID nr. 96314) kunne representere en samisk grav mens det var mer forbeholdenhet i tolkningen av de øvrige kulturminnene. R3 (ID nr. 96316) ble omtalt som en type varde eller rydningsrøys som muligens kunne ha en viss kulturhistorisk interesse. Når det gjelder R2 (ID nr. 96315) og Kulturminne 2 (ID nr. 96318) var Sametinget usikre på alderen og funksjonen til disse. Samtlige framstod som rufsete i formen, var verken distinkte eller godt markerte i terrenget. Tilstedeværelsen av skjørbrante stein i K1 tilsa imidlertid at dette var en árran.

Når det gjelder hustuften /ruinen, Kulturminne 1 (ID nr. 96317) ble det framholdt at denne gav et ungt inntrykk. Forekomsten av sement tilsa at den måtte være yngre enn 100 ár. Sammen med grunnmuren etter fjøs like sørvest for ruinen ble den satt i sammenheng med en liten gård som ble brent under siste verdenskrig.

Med vilkår om arkeologiske granskinger innvilget Riksantikvarens i brev av 02.04. 2007 dispensasjon etter Kultuminneovens § 8,1 ledd for de automatisk fredede kulturminnene på Markoppneset.

4.0 Målsetting

Med bakgrunn i Sametingest anmerkinger formulerte Tromsø museum 15.03.2007 følgende prioriteringer og gravingsopplegg i prosjektplanen.

- **R1/ ID nr. 96314**, oval røys/steinsetting. Totalundersøkelse, kombinert med systematiske graving av prøveruter i nærområdet
- **R2/ID nr. 96315**, K1 totalgraves, mens K2 og det øvrige mulige árran delundersøkes. Hele området undersøkes gjennom graving av systematiske prøveruter.
- **R3/ ID nr. 96316**, uregelmessig røys/steinsetting. Delundersøkelse, kombinert med systematiske prøveruter. Totalundersøkelser dersom det viser seg at strukturen representerer en grav og at den inneholder skjelett/skjelettrester.
- **Kulturminne 1/ID nr. 96317**, gammetuft/husruin. Frigis uten foregående undersøkelser.
- **Kulturminne 2/ID nr. 96318**, mulig árran. Delundersøkes, graving av systematiske prøveruter i nærområdet.

Avslutningsvis skal det vises til at Tromsø museum uttrykte stor usikkerhet om statusen til kulturminne 1. Museet anførte derfor i tilrådingen at en nærmere avklaring på om hvorvidt dette var en kombinasjon av en hustuft/gamme ikke lot seg avgjøre uten nærmere arkeologiske garnskinger. På denne bakgrunnen ble undertegnede underrettet av Museet at dersom det viste seg å være tid til rådighet skulle det foretas mindre inngrep i form av sjakter for å avklare kulturminnets endelig status.

Hovedmålsettingen ved feltarbeidet var å avklare de registrerte kulturminnes status og funksjon. Dernest eventuelt å definere utstrekningen og omfanget til aktivitetene som hadde foregått, samt å lokalisere og dokumentere aktivitetenes kjerneområde og eventuelle strukturer knyttet til dette.

5.0 Feltarbeidet, tidsrom og deltakere

Den arkeologiske utgravningen ble gjennomført av personale ved Tromsø museum over 3 uker i perioden 06. til 24. august 2007. Forsker Morten Ramstad hadde ansvaret for gjennomføringen i felt og rapportskriving. Arkeolog Jørn Henriksen og arkeologistudent Ulrikke Topfer deltok som feltassistenter.

Johan E. Arntzen og undertegnede har stått for digitalisering av tegninger og kartmateriale. I felt ble kulturminne innmålt med gps med rover av Kvalsund kommune (i ettertid har det vist seg at en del av disse filene var feil/ødelagt).

Feltarbeidet ble gjennomført under sterkt forskjellige værforhold, men forløp likevel uten særskilte vansker. I felt ble vi besøkt av arkeolog Andreas Stångberg fra Sametinget.

6.0 Undersøkellesmetoder og målesystem

Hele området ble systematisk overflaterregistrert etter synlige kulturminner. På velegnede flater ble også foretatt systematiske prøvestikk med spade. Et utvalg av prøvestikkene ble dokumentert på egne skjema. For å påvise gjenstander ble de oppgravde løsmassene vannsåldet i sjøen i såld med 4 mm netting.

Forut for undersøkelsene av de registrerte kulturminnene ble det etablert uavhengige lokale målesystem. Felt, sjakter og prøveruter, ble gravd innefor m^2 ruteenheter med koordinatsystemets origo i SV, med derav stigende x og y verdier (himmelretningen de stiger mot varierte, men er avmerket på de enkelte lokalitetsskisser/plantegninger). Rutene ble avmerket med SV hjørnets koordinater. I tillegg ble hver m^2 gravd i fire kvadranter benevnt SV, NV, SØ og NØ. I utgangspunktet skulle eventuelle funn separeres i henhold til rute, gravingslag og kvadrant.

Figur 4. Jørn Henriksen graver såldehull i myra.

Det ble åpnet større felt eller sjakter der kulturminnene var påvist. For å få kontroll over lokalitetenes eventuelle utstrekning ble det i områdene rundt til dels gravd prøveruter på 1x1 m eller 0,5x0,5 m. Utgravingene av prøveruter og felt foregikk i en kombinert mekanisk - stratigrafisk metode. Vi fulgte de observerbare stratigrafiske lagene, i tillegg ble lagene gravd i mekaniske sjikt på 5 eller 10 cm sjikt avhengig av lagtype eller – tykkelse. Denne prosedyren ble gjennomført konsekvent i undersøkelsene av R2 og Kulturminne 1. Ved de to røysene/steinsettingene R1 og R3, samt årran Kulturminne 2, ble det lagt opp til mer fleksible undersøkelsesstrategier.

Ved undersøkelsene av R2, og dels R1 ble løsmassene fra hver utgravingsenhet lagt i egne bøtter. Alle massene ble deretter vannsåldet i nett med 4 mm maskevidde (fig. 4). Ved de øvrige kontekstene ble massene nøye saumfart under graving.

Forut for graving ble det laget lokalitetsskisser med nærmere beskrivelse av forminne og landskap. Plan og profiltegninger ble utført i målestokk 1:20, og tildes 1:10. Samtlige tegninger ble nivellert med utgangspunkt i lokale fastpunkt. Fastpunktene ble avmerket på oversiktsissene, og siden målt inn med gps.

I tillegg til plan og profiltegninger (se vedlegg) ble samtlige av de registrerte kulturminnene fotodokumentert (fotoliste i vedlegg). Plan- og strukturtegningene fra R2 og Kulturminne 1 er videre rentegnet i Adobe Illustrator, kart i Adobe Photoshop.

Figur 5. Innmåling av Kulturminne 1, tuft/ruin, med GPS.

Alle tegninger og innmålinger ble utført med referanse til koordinatsystemet. De lokale koordinatsystemene hadde høy nøyaktighetsgrad, og er avmerket på alle originaltegningene. De er deretter overført til oversiktskart. I etterkant ble utvalgte punkter i målesystemene innmålt med gps (EUREF 32, basert på basestasjon/rover), av Kvalsund kommune (som nevnt var en del av filene fra kommunen feil/ødelagt).

7.0 Resultater

For mer utfyllede informasjon vises det til primærdokumentasjonen der det er gitt mer fyldige kommentarer og beskrivelser av de ulike strukturene, metodikk og resultater. Først skal det imidlertid kort nevnes at hele planområdet ble grundig overflateregistrert uten at dette resulterte i påvisningen av nye kulturminner. I tillegg ble det tatt rundt 50 prøvestikk i ulike nivåer innefor planområdet, heller ikke dette gav positive resultater. De negative registreringene er med på å bekrefte at det er lokalisert svært få spor etter fortidige aktiviteter innenfor planområdet

7.1 R1 ID nr. 96314

R1 avtegnet seg som en lav uregelmessig 1,7x3,0 m stor og opp mot 0,25 m høy ansamling av relativt usortert stein blandet med grov sand og grus. Ansamlingen befant seg mellom 5-7 m vest og nord fra grusveien som gikk inn i planområdet. Plasseringen kan beskrives som tilbaketrukket, 30-40 m fra terrassekanten mot Repparfjorden. Ansamlingen/røysa har ikke vært synlig fra sjøen. Innefor en avstand av 10-15 m nordvest og nordøst for røysa var det spor etter flere torvuttak.

Figur 6. R1, under etter avtorving, over etter fjerning av stein. Merk at alle steinene lå på toppen av torva.

For å få større kontroll over røysas konstruksjon, samt eventuelle strukturer i tilknytning til den ble det innefor et lokalt koordinatsystem avtorvet et 6 m² stort område rundt røysa. Etter avtorving framstod røysa som en moderne konstruksjon (fig. 6, bunn). Det ble blant annet dokumentert overskuddsmasse fra veien samt støyp i massene. Røysa ble likevel snittet. Etter snitting viste det seg at røysa var lagt direkte på et delvis inntakt ”moderne” torvlag” (fig. 6, topp). Røysa kan derfor med sikkerhet avskrives som en nåtidig konstruksjon.

Mests sannsynlig representerer røysa tippmasser i forbindelse med veien i området og eventuelt også støyping. Det kan heller ikke utelukkes at den har hatt en sekundær funksjon som torvstakk i tilknytning til de påviste torvuttakene i nærområdet.

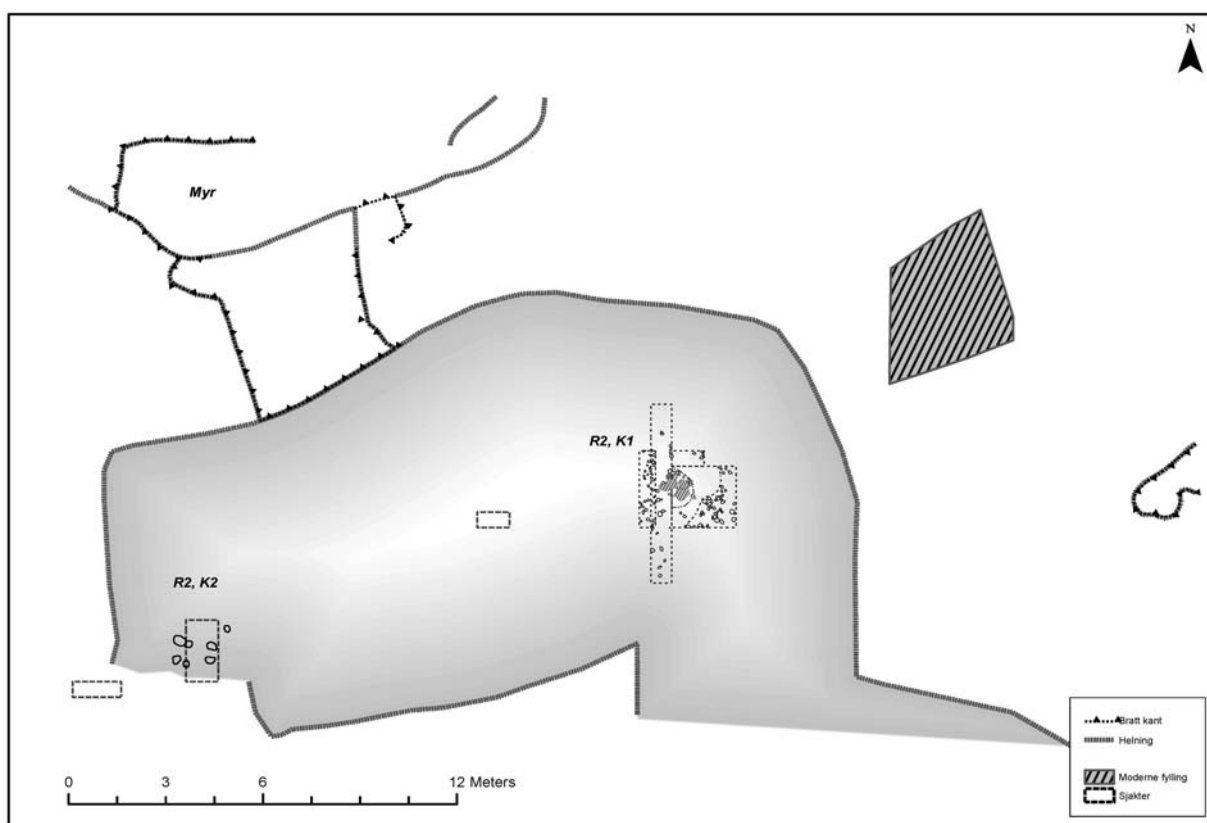
Figur. 7. Til høyre oversiktskar R2. Til venstre R2, K1 under og etter graving. Utsyn mot Repparfjorden i henholdsvis nordøstlig (øverste bilde) og sørøstlig retning (nederste bildet).

7.2 R2/ID nr. 96315

K1 og K2 befant seg på toppen av en tørr øst-vest orientert rygg (fig. 7 og 8). Det var et vidt utsyn over Repparfjorden mot nordøst og sørøst (fig 7, venstre). Avstanden til fjorden var mellom 150-200 m. Området lå åpent og eksponert for vær og vind fra sørøst og nord. En lav rygg ca 50 m sørvest for ryggen ga noe ly i et ellers værutsatt område. Rundt 20 m nordvest for K1 fantes en myr, i forkant av denne var det et større rektangulært myrstikk. Myra representerte trolig et gjengrodd tjern.

Under et tynt overdekke bestående av spredt krekling, med mindre partier av tørr mose og reinlav bestod undergrunnen av spredte rullestein i grov grusblandet sand. Rundt om på overflaten var det deponert moderne avfall (plast, trevirke, glass, spiker, jern, porselen med mer). Noe av dette materialet ble samlet inn. Etter funnvask og en nøyere gjennomgang på Tromsø Museum viste det seg at materialet var fra nyere tid/moderne. Det innsamlede materialet ble derfor kastet.

Det ble åpnet et større felt rundt K1, i tillegg ble det åpnet en sjakt ved K2 og ved den tredje mulige årran/ildstedsstrukturen, K3. Det ble også åpnet en mindre sjakt i områdene mellom K1 og K2 (fig. 7 og m8). Her følger en kort beskrivelse av de ulike feltene, framgangsmåter og resultat.

Figur 8. Oversiktskart R2, felt og sjakte (kart J. Arntzen).

7.2.1 K1, Árran.

K1 avtegnet seg i toppen som en nærmere 0,5 m stor konsentrasjon av skjørbrrente stein på toppen av mose. Sentralt stakk det opp to flate heller på ca 20x20 cm. I hele området var det spredt moderne avfall (spiker, glass med mer) (fig. 10, bunn).

Tilstedeværelsen av skjørbrrente stein var en indikasjon på at vi her stod ovenfor et automatisk fredet kulturminne. Det ble derfor besluttet å gå varsomt og mer metodisk fram i de videre undersøkelser av dette området.

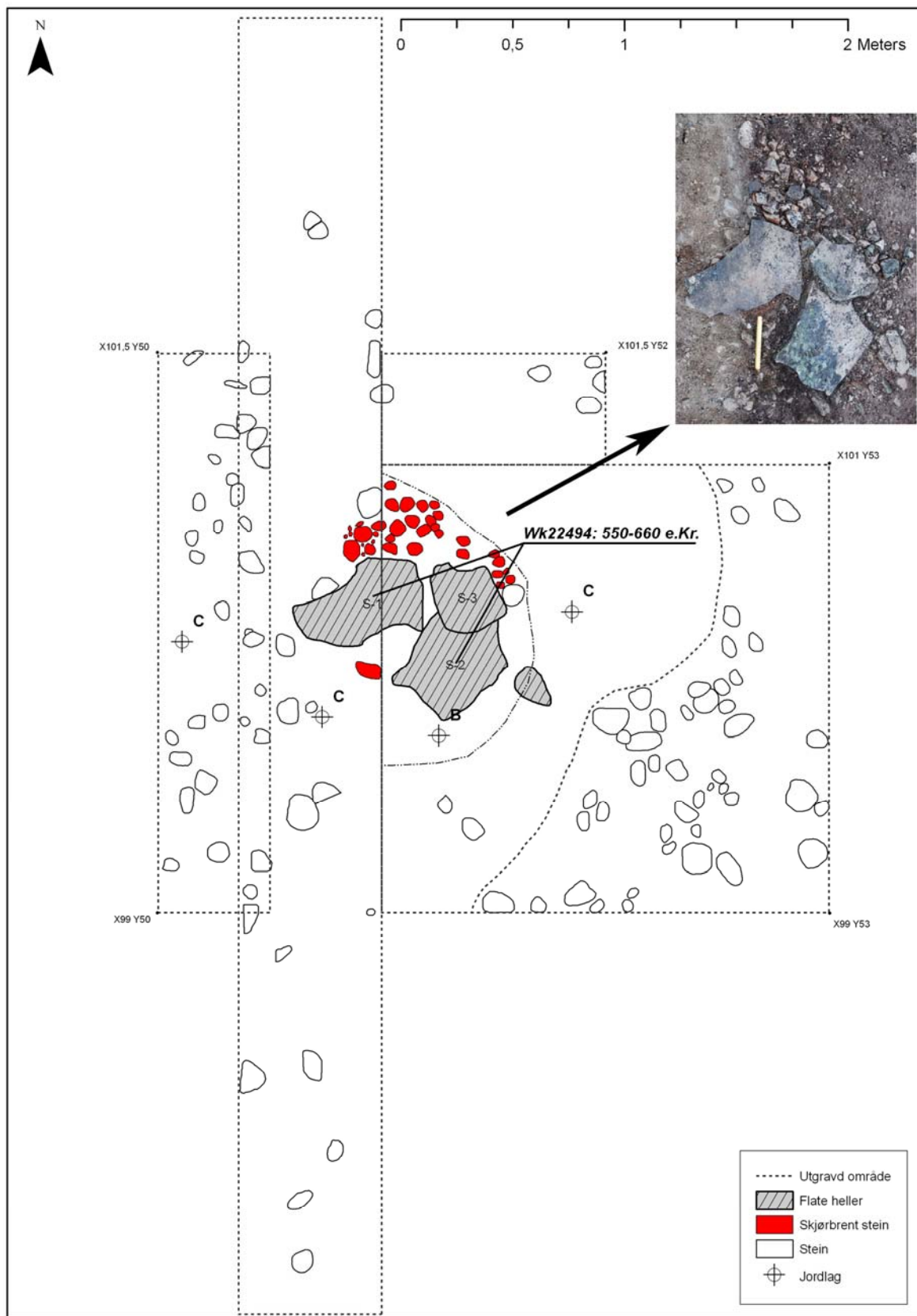
Rundt K1 ble det i første omgang lagt ut et mindre felt på 2x2 m. For å få sikker kontroll på ildstedsanleggets utstrekning ble feltet utvidet i flere omganger. For å påvise om det eventuelt har vært en boligstruktur i forbindelse med ildstedet ble det anlagt en nord – sør orientert 5,5 x 1 m bred sjakt som snittet midtaksen til ildstedet. Utenfor ildstedet viste profilutsnittet en naturstratigrafi. Total ble det undersøkt et område på 8,5 m².

Avtorving og graving

Etter avtorving ble det i utenfor ildstedet avdekket en naturstratigrafi. Under et tynt lag med torv/krekling var det sterile masser bestående av grå grov sand blandet med knyttnevestor stein og grus. Det ble følgelig ikke påvist fyllskifter eller lagskiller som indikerte kulturelle aktiver.

Det var noe mindre stein i undergrunnen i et halvmåneformet område på mellom 0,5, 1,5 m øst for ildstedet, mens undergrunnen var mer steinholdig rundt det øvrige av ildstedet. Det lyktes ikke å fastslå hvorvidt dette området var intensjonelt ryddet for småstein, eller hvorvidt det isteden var mer tilfeldig som en følge av den naturlige variasjonen av stein i undergrunnen.

Alle masser under torva ble vannsåldet, uten at det ble påvist gjenstander eller øvrige aktivitetsspor (bein, trekull etc.).

Figur 9. R2, K1, utgravingsfelt, ildsted og datering (tegning J. Arntzen).

Árran/ildstedet

Ildstedet avtegnet seg som en i underkant av 1 m² stor ansamling av knyttnevestor og mindre skjørbrente stein (trolig kokstein) rundt tre flate steinheller, i primærdokumentasjonen avmerket som S1-3 (fig. 9 og 10). Hellene var noe uregelmessige, men tilnærmet rektangulære, mellom 25 -40 cm store, og 3-4 cm tykke.

Rundt en tredjedel av ildstedet ble utgravd i forbindelse med sjakten som ble etablert gjennom feltet. Av profilutsnittet (i 100,10-100, 95x/51y) fremgikk det at ildstedet var anlagt direkte på toppen av undergrunnen. Den vestligste av hellene stakk ut i sjakta. Under denne var det synlig et cm tykt kullholdig lag. Nord for hella bestod massene at 4-8 cm tykt lag av brun-mørk grå grusholdig grov sand blandet med knyttnevestor stein og spredte skjørbrente stein av samme størrelse.

Etter ildstedet var dokumentert i plan og snitt ble de tre steinhellene løftet bort. Direkte under hellene ble det påvist det samme tynne kullsjiktet som var synlig i profilen. Det ble tatt ut trekullprøver i god kontekst under hellene S-1 og S-2. Uttaksstedet ble avmerket på plantegningene. Ildstedet ble deretter tømt og alle massene ble såldet. Det ble verken påvist gjenstandsmateriale eller brente bein.

Fig 10. Bilene viser fra bunn til topp henholdsvis ildstedet før graving, etter fremrensing og etter fjerning av heller.

Datering

En trekullprøve ble sendt inn til datering ved Waikato Radiocarbon Dating Laboratory, University of Waikato, New Zealand. Før forsendelse ble trekullet artsbestemt til bjørk av Johan E. Arntzen, Tromsø museum. Prøven (WK nr. 22494) ga datering 550-660 e.Kr (2 sigma standardavvik), tilsvarende overgangen mellom eldre og yngre jernalder.

Oppsummering/konklusjon

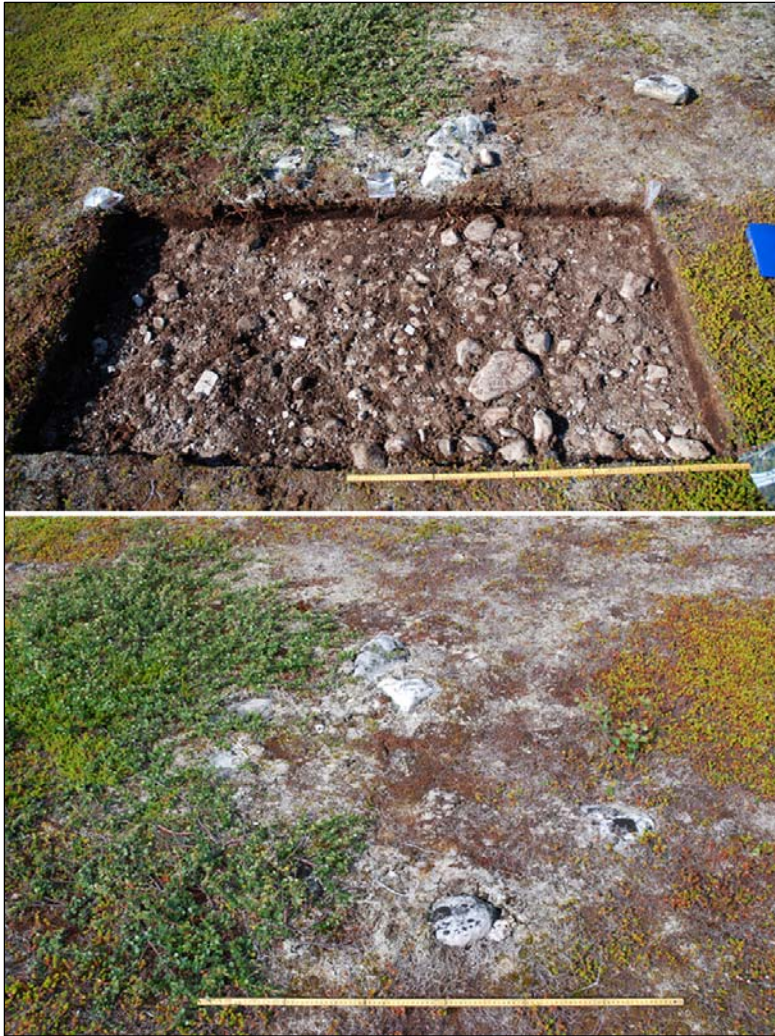
K1 avtegnet seg som et ildsted bestående av tre flate heller omgitt av en mindre mengde skjørbrrente stein. Hellene var lagt direkte på toppen av et tynt cm tykt trekullsjikt. Trekullet var sterkt nedbrutt, dette kan indikere at hellene var lagt på toppen av ildstedet i det bålet var i ferd med å dø ut, eventuelt kort tid etter at det var slukket (merk det at det ikke var avsatt løsmasser mellom trekullet og hella).

Den skjørbrrente steinen har trolig fungert som varmemagasiner i ildstedet. Noe av steinen var relativt liten, mer nedbrutt og med en svært kantete, dels heksagonal form. Dette kan indikere at noe av steinene har fungert som kokstein., og at det følgelig også har foregått husholdsaktiviteter/matlagning på stedet (Ramstad 2006).

Det ble ikke dokumentert spor etter hus eller lettere bolig konstruksjoner som telt. Imidlertid ble det dokumentert et mulig ryddet havmåneformet flate mellom 0,5-1,5 m øst for ildstedsanlegget. Ildstedet var ikke avgrenset kantstein. Mangelen på kantstein, samt den relativt lave mengden med trekull og skjørbrrente stein, vitner om kortvarig bruk. Dette kan ha vart fra noen timer til noen få dager.

Selv om det verken ble dokumentert spor etter boliger eller gjenstandsmateriale representerer K1 en viktig kontekst som kan bidra med å belyse en periode som framstår som påfallende funnfattige i samiske bosetningsområder (Schanche 1992, Hansen og Olsen 2004). Sammen med øvrige nyere arkeologiske data kan gravingsresultatene være med på å nyansere og berike bildet av samfunnsutvikling bosetning og mobilitet i dette tidsrommet.

7.2.2 K2, Árran

K2 avtegnet seg i toppen som en noe irregulær til rektangulær "ansamling" av syv større rullestein/kantstein som stakk opp av torva (fig. 11, bunn). I tilknytning til området ved steinene ble det åpnet en 1x2 m stor sjakt innenfor det etablerte koordinatsystemet.

Etter avtorving framstod de tidligere antatte kantsteinen som naturlig deponert (figur 11, topp). Det ble verken påvist trekull, gjenstander eller varmepåvirkede masser. På bakgrunnen av dette ble K2 avskrevet som et naturprodukt.

Figur 11. R2, K2, før og etter avtorving.

7.2.2 K3, Árran

Ved undersøkelsen besluttet vi å benevne det mulige tredje árran for K3. K3 framstod som en svært uregelmessig ansamling med knyttnevestor stein. I området ved steinkonsentrasjonen ble det innefor det etablerte koordinatsystemet åpnet en 0,5x1,5 m lang sjakt.

Etter avtorving framstod steinen som naturlig deponerte. Undergrunnen var steril. Det ble heller ikke gjort øvrige observasjoner som indikerte kulturell aktivitet. Følgelig ble strukturen avskrevet som en naturdannelse.

7.3 R3/ ID nr. 96316

K3 avtegnet seg som en uregelmessig noe oval ansamling av knyttnevestor og noe større stein. Diameteren var tilnærmet 1 m høyden opp mot 0,3 m (fig. 12).

Steinansamlingen/røysa lå mellom 5-10 m vest for terassekanten som gikk ned til sjøen, og like øst for grusveien som gikk gjennom området. Med utgangspunkt i røysas lave høyde, og uregelmessige preg har det vært lite markert i landskapet. Den har ikke vært synlig fra sjøen.

Det ble avtorvet et 12 m² stort område rundt røysa. Etter avtorving viste det seg at steinene tildes var lagt på toppen av moderne torv (fig 12, oppe til høyre). Det ble lagt et snitt midt i røysa. Snittet bekreftet at røysa var en nyere tids konstruksjon (fig 12, nede til venstre). Halvdelen innefor snittet ble likevel tømt, med negativt resultat (fig 12, nede til høyre).

Funksjonen til røysa er usikker. Den kan representere en liten torvstakk til tørking av torv, men det kan heller ikke utelukkes øvrige hendelser bak avsetningen av røysa, slik som tippmasser eller lignende.

Figur 12, R3. Oppe til venstre før graving, til høyre etter avtorving. Nede til venstre etter snitting (merk steinen er lagt på toppen av et "inntakt" torvlag), til høyre etter graving.

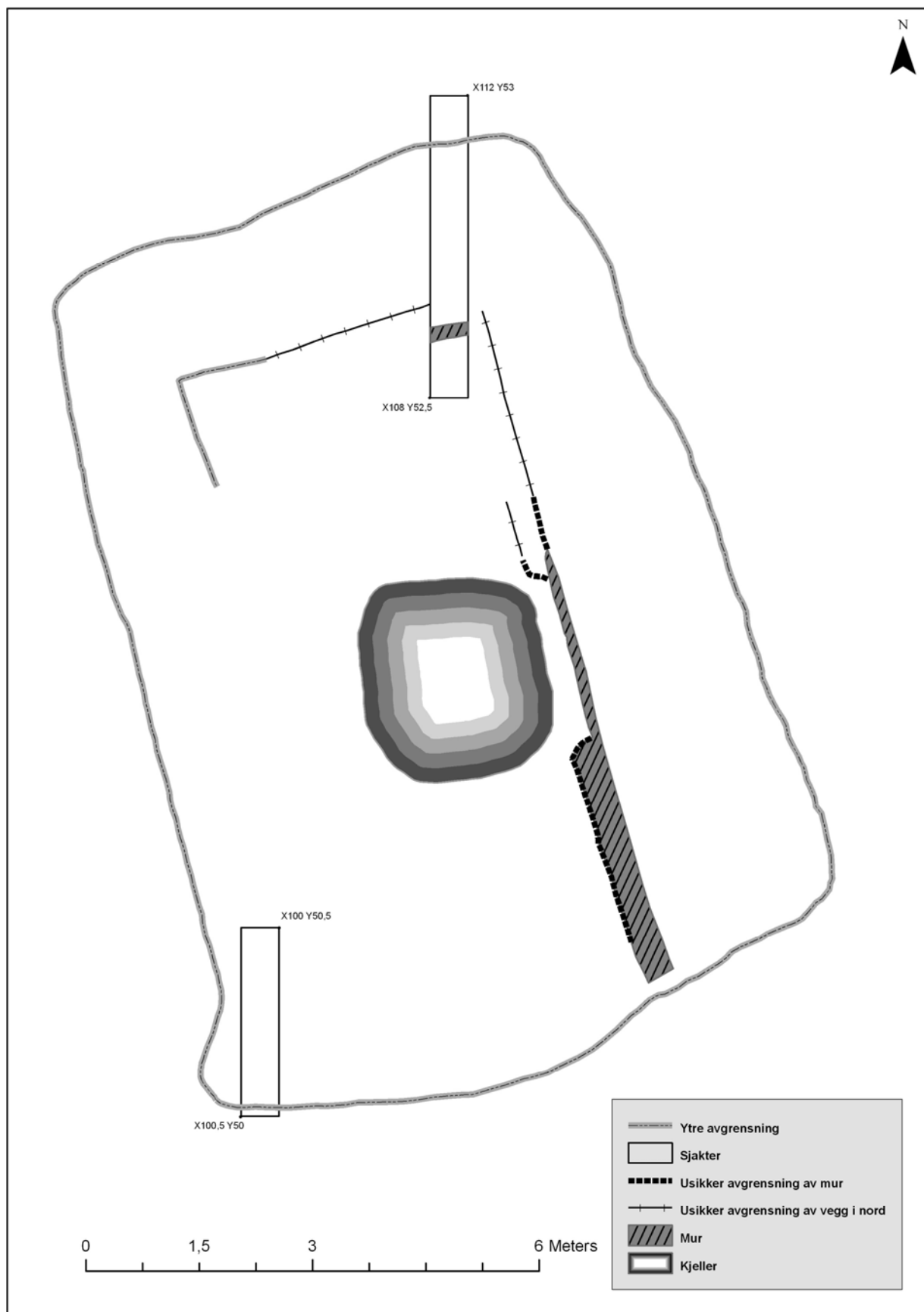

Fig. 13. Kulturminne 1, plantegning og sjakter (tegning J. Arntzen).

7.4 Kulturminne 1/ID nr. 96317, gammetuft/husruin.

Det ble her foretatt mindre undersøkelser de siste dagene av feltarbeidet. Hele området ved og rundt hustufta ble ryddet for trær og vegetasjon. Terrenget framstod som relativt flatt rundt ruinen. Undergrunnen bestod av gress og indikerte at det her har vært gammel slåtte/beitemark. Etter at det var etablert et lokalt koordinatsystem ble tufta og området rundt grundig dokumentert ved plantegning og foto.

Tuftas voller var mest markert i nord. I øst, sørøst var det synlige rester etter en støpt mur, mens sentralt i det indre av tufta var det en fordypning tolket som spor etter en kjeller. For å få sikrere informasjon om tuftas konstruksjon, og eventuelt påvise gjenstandsmateriale som kunne bidra med å aldersbestemme aktivitetene som hadde foregått her, ble anlagt en 1x4 m lang sjakt i det nordøstlige hjørne av tufta, og en 1x 2,5 m lang sjakt i den sørvestlige vollen (fig. 13).

Den sørvestlige sjakta viste seg å være anlagt rett utenfor tufta. I sjakta ble det påvist et trekullholdig brannlag som kan settes i sammenheng med tyskernes brenning av tufta under krigen. Dette var dermed masser som var spadd ut av tufta en viss tid etter nedbrenningen. Massene var relativt rike på smidde spiker, porselen og glasskår og annet skrot (fig 14).

Figur 14. Bildet viser diverse skrot funnet i den sørvestlige sjakta, inkludert rusten gaffel og skei.

I den nordøstlige sjakta ble dokumentert en intakt støpt mur som representerer tuftas nordlige vegg (fig. 13). I bunnen framfor denne var det lagt større steinblokker for å støtte opp muren. På dette var det kastet løsmasser bestående av brun grus blandet med småstein av ulike sortering.

Merk at det ikke ble dokumentert torv i fyllmassene. I toppen av sjakta ble det dokumentert flateheller etter ei hellelagt trapp (fig. 16). I samme lag som hellene og i et nivå like over ble det dokumentert en stor andel av trekull fra nedbrenningen. Ellers fantes det i dette nivået spredt gjenstandsmateriale slik som glass, støpt spiker og rustent jern.

En del av gjenstandsmaterialet ble tatt med tilbake for vask og nøyere gjennomgang på Tromsø museum. I denne sammenhengen ble det ikke dokumentert gjenstander som med det var mulig å fastslå var eldre enn hundre år. På bakgrunn av dette ble det gjenværende materialet kastet.

Oppsummering konklusjon

Nærmere framrensing, samt resultatene fra sjaktene, viser at det her har stått en omtrent 4x8,5 m stor rektangulær husstruktur, med støpt grunnmur. I en helling mot nord har fundamentet til muren vær støttet op av større steinblokker. I det nordvestlige hjørne fantes en hellelagt trapp. Huset har trolig vært anlagt en eller annen gang i tiden mellom 1920-1940 (også bekreftet av informasjon fra de fastboende på stedet). Vollene rundt grunnmuren kan dels relateres til støtte av muren, dels settes i sammenheng med rydding/utspading fra branntomta.

Figur 15. Jørn Henriksen og Ulrikke Topfer under fremrensing og dokumentasjon av hellelagt trapp påvist i nordøstlige sjakt.

7.4 Kulturminne 2/ID nr. 96318, mulig Árran.

Det registrerte kulturminnet avtegnet seg som en løs, irregulær nærmere en meter vid ansamling av stein på toppen av en liten bergnapp. Etter at det ble etablert et lokalt koordinatsystem ble det åpnet en m² rute ved steinkonsentrasjonen.

Etter fjerning av tova viste det seg at overdekkingen var maksimum 5 cm før en støtte på grunnfjell (fig. 16). Det ble verken dokumentert trekull eller varme påvirkede stein. Etter all sannsynlighet representerer steinen en naturformasjon (vitret grunnfjell). Som et alternativ, og ble det vurdert om steinen kunne ha vært plassert på stedet, for eksempel som et slags fundament (en liten torvstakk?) steinene. Etter en nærmere vurdering av grunnforholdene, steinenes karakter og sortering ble dette imidlertid vurdert som svært lite sannsynlig.

Med utgangspunkt i disse negative resultatene ble det besluttet å ikke gjennomføre ytterligere prøveundersøkelser i dette området.

Fig. 16. Etter avtorving av Kulturminne 2, avskrevet som natur.

8.0 Oppsummering

I tilknytning til reguleringsplan for næringsutvikling på Markoppneset i Kvalsund kommune, Finnmark gjennomførte Tromsø Museum arkeologiske frigivningsundersøkelser av tidligere registrerte kulturminner.

Etter grundige undersøkelser og utgravinger ble R1/ ID nr. 96314, røys/steinsetting, R2/ID nr. 96315 K 2 árran og K3 árran, R3/ ID nr. 96316 røys/steinsetting, Kulturminne 1/ID nr. 96317, gammetuft/husruin og Kulturminne 2/ID nr. 96318 avskrevet som naturformasjoner eller nyere tids/ikke automatisk fredede kulturminner. Hele planområdet ble grundig overflateregistrert, og det ble foretatt intensiv prøvestikking på utvalgte steder, uten at dette resulterte i funn av flere automatisk fredede kulturminner.

Kulturminnet R2/ID nr. 96315 var en árran som ble datert til overgangen mellom eldre og yngre jernalder. Det kan trolig relateres til et kortere opphold av en mindre gruppe mennesker. Ildstedet vitner både om oppvarming, men det er også indirekte indikasjoner på matlaging/husholdrelaterte aktiviteter (kokstein).

Selv om det verken ble dokumentert spor etter boliger eller gjenstandsmateriale representerer K1 en viktig kontekst som kan bidra med å belyse en periode som framstår som påfallende funnfattige i samiske bosetningsområder (Schanche 1992, Hansen og Olsen 2004). Sammen med øvrige nyere arkeologiske data kan gravingsresultatene være med på å nyansere og berike bildet av samfunnsutvikling bosetning og mobilitet i dette tidsrommet.

9.0 Litteratur.

Hansen, L. I. og Olsen B. 2004. *Samenes historie fram til 1750*. Cappelen Akademiske Forlag.

Lind, K. 2005. *Rapport fra befaring på Markoppneset, Kvalsund kommune Finnmark*, Tromsø Museum.

Ramstad, M. 2006a. Melkøya – ild og energi gjennom 11.000 år. *Ottar* 262, 18-25.

Schanche, K. 1992. *Den funntomme perioden. Nord-Troms og Finnmark i første årtusen e.Kr.* FOK-programmets skriftserie 2, Oslo.

Stångberg, A. 2007 *Reguleringsplan for Markoppneset i Kvalsund kommune. Ny søknad om dispensasjon fra lov av 9. juni 1978, nr 50 om kulturminner etter §8 første ledd*. Sametinget.

10.0 Fotoliste

Foto nr.	Motiv	Situasjon	Orientering	Dato/sign
0001	R2 i forgrunnen K1	Før graving	vest	07.08.07 MR
0002	R2 i forgrunnen K1	Før graving	nord	07.08.07 MR
0003	R2	Før graving	nordøst	07.08.07 MR
0004	R2	Før graving	sørøst	07.08.07 MR
0005	R2, Ulrikke på K2, Jørn på K1	Før graving	sørvest	07.08.07 MR
0006	R2, Ulrikke på K2, Jørn på K1	Før graving	vest	07.08.07 MR
0007	K1	Nærbilde ildsted	nord	07.08.07 MR
0008	K1	Nærbilde ildsted/skjørbrent stein	nord	07.08.07 MR
0009	K1	Nærbilde	vest	07.08.07 MR
0010	K1	Nærbilde	nordvest	07.08.07 MR
0011	K2	Nærbilde	nordvest	07.08.07 MR
0012	K2	Nærbilde	nordvest	07.08.07 MR
0013	R3	Før graving	nord	07.08.07 MR
0014	R3	Før graving	nord	07.08.07 MR
0015	R3	Nærbilde	øst	07.08.07 MR
0016	R3	Før graving	sør	07.08.07 MR
0017	R3	Før graving	vest	07.08.07 MR
0018	R3	Før graving	nordvest	07.08.07 MR
0019	Arbeidsbilde	Tegning og koordinat syst.		07.08.07 MR
0020	Arbeidsbilde	Tegning og koordinat syst.		07.08.07 MR
0021	Myr nv for lok. R2	Myr repr. trolig gjengrodd tjern	nordvest	07.08.07 MR
0022	Myr nv for lok. R2	Myr repr. trolig gjengrodd tjern	øst	07.08.07 MR
0023	Arbeid	Tegning og koordinat syst.	øst	07.08.07 MR
0028	“Datobilde”	Før graving R2, K1		08.08.07 MR
0029	Felt K2, 94-96x/36-37y	Etter avtorving, fjerning av “ildstedstein”	vest	08.08.07 MR
0030	Felt K2, 94-96x/36-37y	Avkreftet ildsted K2	sør	08.08.07 MR
0031	K2, 94,5-96,5x36y	Nærbilde snitt K2	vest	08.08.07 MR
0032	K2, 102/50y	Nærbilde søppel/jern i overflate	nordøst	08.08.07 MR
0033	K2, 94,5-96,5x36y	Søppel/jern i overflate	øst	08.08.07 MR
0034	Topp lag B K1, 97-103x50,5y	Etter graving lag A	nord	08.08.07 MR
0035	Topp lag B K1, skjbr.stein og helle	Etter graving lag A	øst	08.08.07 MR
0036	Profil og plan 100x/50,5-51y	Konsentrasjon skjbrnt. Stein samt helle, topp lag B2	øst	09.08.07 MR
0037	K1 sett fra myr	Under graving	vest	09.08.07 MR
0038	R2, K1, ildsted i profil	100x, 50,5y, etter graving av sjakt lag C2	øst	09.08.07 MR
0039		Arbeidsbilde	sør	09.08.07 MR
0040	Sjakt 97-103x50,5y	Etter graving C2	nordøst	09.08.07 MR
0041	Sjakt 97-103x50,5y	Etter graving C2	nord	09.08.07 MR
0042	R3	Før avtorving	nord, nordvest	09.08.07 MR
0043	R3	Før avtorving	nord, nordvest	09.08.07 MR
0044	R3	Før avtorving	øst	09.08.07 MR
0045	R2, K1	Oversiktsbilde, sett fra R1	sørvest	09.08.07 MR
0046	R2, K1 99-101x/51-53y	Ildsted under graving	øst	09.08.07 MR
0047	R2, K1 99-101x/51-53y	Ildsted under graving	sør	09.08.07 MR
0048	Arbeidsbilde i myr	Graving såldegrop	vest	10.08.07 MR
0049	Arbeidsbilde i myr	Graving såldegrop	vest	10.08.07 MR
0050	Arbeidsbilde i myr	Graving såldegrop	nord	10.08.07 MR
0051	Arbeidsbilde i myr	Graving såldegrop	nord	10.08.07 MR
0052	Arbeidsbilde i myr	Graving såldegrop	nord	10.08.07 MR
0053	R2, K1, arbeidsbilde	Graving/dokumentasjon	øst	10.08.07 MR
0054	R2, K1, arbeidsbilde	Graving/dokumentasjon	øst	10.08.07 MR
0055	R2, K1, arbeidsbilde	Graving/dokumentasjon	øst	10.08.07 MR
0056	R2, K1, arbeidsbilde	Graving/dokumentasjon	sør	10.08.07 MR
0057	R2, K1, arbeidsbilde	Graving/dokumentasjon	vest	10.08.07 MR
0058	R2, K1 100-101,5x/51 y	Etter graving A/B, topp C	øst	10.08.07 MR
0059	R2, K1 100-101,5x/51 y	Etter graving A/B, topp C	øst	10.08.07 MR
0060	R2, K1 99-101,5x/51-53 y	Etter graving A/B, topp C	øst	10.08.07 MR
0061	R2, K1 99-101,5x/51-53 y	Etter graving A/B, topp C	øst	10.08.07 MR
0102	R2, K1	Topp lag c, ildsted før graving	øst	13.08.07 MR
0103	R2, K1 99-101,5x/51-53 y	Topp lag c, ildsted før graving	øst	13.08.07 MR
0104	R2, K1, ildsted	Før fjerning av heller	øst	13.08.07 MR
0105	R2, K1, ildsted	Etter fjerning av heller	øst	13.08.07 MR
0106	R2, K1, ildsted	Nærbilde etter fjerning av heller	øst	13.08.07 MR
0107	Sålding i myr		vest	14.08.07 MR
0108	R2, K1	Etter graving	nordøst	14.08.07 MR

0109	R2, K1	Etter graving	øst	14.08.07 MR
0110	R2, K3, sjakt	Avskrevet ildsted	øst	14.08.07 MR
0111	R2, K3, sjakt	Avskrevet ildsted	sør	14.08.07 MR
0112	R3, 102-105x/48-50y	Før snitt	øst	14.08.07 MR
0113	R3, 102-105x/48-50y	Før snitt	nord	14.08.07 MR
0114	R3, 102-105x/48-50y	Før snitt	øst	14.08.07 MR
0115	R1 før avtorving	Stein i toppen av torv	nord	15.08.07 MR
0116	R1 før avtorving	Stein i toppen av torv	øst	15.08.07 MR
0117	R3 102-105x/48-53y	Etter rensing av hele feltet	nord	15.08.07 MR
0118	R3 102-105x/48-53y	Etter rensing av hele feltet	nord	15.08.07 MR
0119	R3 102-105x/48-53y	Etter tømning stein vest for 100x	øst	15.08.07 MR
0120	R3 102-105x/48-53y	Etter tømning stein vest for 100x	nord	15.08.07 MR
0121	R3 102-105x/48-53y	Fjerning profilbenk langs 100x	øst	15.08.07 MR
0122	R3 102-105x/48-53y, arbeidsbilde	Fjerning stein, avdekking torv	nord	15.08.07 MR
0123	R3 102-105x/48-53y	Felt, etter graving	øst	15.08.07 MR
0143	R1	Avtorvet vestre del av røys	øst	16.08.07 MR
0144	R1	Avtorvet vestre del av røys	nord	16.08.07 MR
0145	R1	Etter fjerning toppstein V del	nord	17.08.07 MR
0146	R1	Etter fjerning toppstein V del	øst	17.08.07 MR
0147	R1	Etter fjerning av bunn røys, topp torv	øst	17.08.07 MR
0148	R1	Snitt røysmasse til topp torv	sørøst	17.08.07 MR
0149	R1	Etter fjerning av bunn røys, topp torv	nord	17.08.07 MR
0150	R1	Arbeidsbilde/pause	vest	17.08.07 MR
0151	Kulturminne 2, nærbilde	Topp/i torv	nord	20.08.07 MR
0152	Kulturminne 2, område	Topp/i torv	øst	20.08.07 MR
0153	R1	Etter vestre halvdel til steril, profil østre seksjon	øst	20.08.07 MR
0154	R1	Etter vestre halvdel til steril, profil østre seksjon	nord	20.08.07 MR
0155	Kulturminne 1/2	Etablering koordinatsystem	sørøst	20.08.07 MR
0156	Kulturminne 2	Etter avtorving	øst	20.08.07 MR
0157	Kulturminne 2 nærbilde.	Etter avtorving	øst	20.08.07 MR
0158	Prøvestikk på kolle	Nordvest est for R1	sørøst	21.08.07 MR
0159	Kulturminne 1, arbeidsbilde	Etablering koordinatsystem	nord	21.08.07 MR
0160	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Etter fjerning av torv og grus, eksponert topp hellelag	nord	22.08.07 MR
0161	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Topp hellelag	sør	22.08.07 MR
0162	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Topp hellelag	nord	22.08.07 MR
0164	Kulturminne 1	Oppmåling med gps	sør	22.08.07 MR
0165	Kulturminne 1	Besøk A. Stångberget/ Sametinget	øst	22.08.07 MR
0166	Kulturminne 1	Arbeidsbilde	sør	22.08.07 MR
0167	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Bunnsjakt, mur i sør	sør	22.08.07 MR
0168	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Bunnsjakt, mur i sør	nordvest	22.08.07 MR
0169	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Bunnsjakt, mur i sør	sørvest	22.08.07 MR
0170	Kulturminne 1, sjakt 98,5-101xx/50-50,5y	Etter fjerning av torv	sør	22.08.07 MR
0171	Kulturminne 1, sjakt 98,5-101xx/50-50,5y	Nærbilde glass, mm	vest	22.08.07 MR
1076	Kulturminne 1, 100x/50y	Lag B, "tidlig turskei"!	vest	23.08.07 MR
1077	Kulturminne 1, 100x/50y	Lag B, "tidlig turskei"!	vest	23.08.07 MR
1078	Kulturminne 1, 100x/50y	Lag B, smeltet tinn, samt glass, rustet 10 øre mm	vest	23.08.07 MR
1079	Kulturminne 1, 99x/50y	Profil	vest	23.08.07 MR
1080	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Bunnsjakt, mur i sør	sør	23.08.07 MR
1081	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Nærbilde vegg, merk brent tre	sør	23.08.07 MR
1082	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Etter fjerning av brent vegg og fyll-lag		23.08.07 MR
1083	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Etter fjerning av brent vegg og fyll-lag		23.08.07 MR
1084	Kulturminne 1, profil mot V, 99-101x/50y	Profil		23.08.07 MR

1085	Kulturminne 1, sjakt 108-112x/52,5-53y	Topp gruns/ lag d		23.08.07 MR
1086	Arbeidsbilde			23.08.07 MR

11.0 Tegneliste

Nr.	Lokalitet	Måle- stokk	Situasjon		Kommentarer	Dato/sign
			Situasjon etter lag	Viser topp lag		
1	R2, K1 & K2			Før graving	Lokalitet skisse	07.08.07 MR
2	R2, K1	1:100	A	B	Sjakt 97-103x/50,5y	08.08.07 MR
3	R2, K1	1:20	B1	B2, C1	Sjakt 97-103x/50,5y	08.08.07 UT
4	R2, K1	1:20	B2, C1	C1, C2	Sjakt 97-103x/50,5y	08.08.07 UT
5	R2, K1	1:20	Profil		Profil mot Ø, 97- 103x/50,5y	09.08.07 UT
6	R2, K1	1:20	A	A/B	Situasjon etter avtorving	09.08.07 JH
7	R2, K1	1:20	A/B	B	Overlagstegning til nr 5, utvidelser av felt	10.08.07 JH
8	R2	1:20	A	B	Situasjon etter avtorving, 99-99,5x/45-46y	10.08.07 UT
9	R2	1:20	C1	C2	99-99,5x/45-46y, etter graving	13.08.07 UT
10	R2, K1	1:20	B, C1, C2	C1, C2, C3	Etter fjerning av ildsted	10.08.07 MR
11	R2, K3	1:20	A	C1	Situasjon etter avtorving	14.08.07 MR
12	R2, K3	1:20	C1	C2		14.08.07 MR
13	R2, K1	1:20	C1	C2		14.08.07 UT
14	R3	1:20		Før graving	Situasjon før avtorving	15.08.07 UT
15	R3	1:20			Situasjon etter avtorving	16.08.07 UT
16	R3	1:20			Situasjon etter fjerning "kantsetin"	16.08.07 UT
17	R1	1:20			Situasjon før og etter avtorving	17.08.07 UT
18	R1	1:20			Situasjon etter fjerning av stein	17.08.07 UT
19	R1	1:20			Situasjon etter fjerning bunntorv	17.08.07 UT
20	R1	1:20			Nivellementer	17.08.07 UT
21	Kulturminne 2	1:20		Før graving	Situasjon før avtorving	20.08.07 JH
22	Kulturminne 1	1:50			Plantegning tuft/ruin	22.08.07 JH
23	Kulturminne 1	1:20			Sjakt 108-112x/52,5-53y	21.08.07 MR
24	Kulturminne 1	1:20			Sjakt 98,5-101x/50-50,5y, etter avtorving	22.08.07 JH
25	Kulturminne 1	1:20	C	D	Sjakt 98,5-101x/50-50,5y	22.08.07 JH
26	Kulturminne 1	1:20	Profil		108-112/52,5y	23.08.07 MR
27	Kulturminne 1	1:20		B		23.08.07 JH
28	Kulturminne 1	1:20		C	Sjakt 98,5-101x/50-50,5y, bunn	23.08.07 JH